

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української та іноземної лінгвістики

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Факультет іноземної філології

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції

Рівне
2019

ББК 81.0

С91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ;

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики (Луцький національний технічний університет)

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2019 року, Рівне. – 190, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 28.02.2019 р.).

До збірника увійшли матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Байло Ю. В.</i>	6
Антропоцентризм як провідний принцип відтворення світу свідомістю людини (на матеріалі англійських термінів військової справи)	
<i>Левчук П. Г.</i>	10
Українська мова у школах Кракова	
<i>Михальчук Н. О., Примачок Л. Л.</i>	14
Теоретико-методологічні засади становлення професійної рефлексії майбутніх фахівців	
<i>Потанчук С. С.</i>	46
Зіставний аналіз лінгвокультурних концептів у сучасному мовознавстві	

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Афанас'єва Л. В.</i>	49
Лінгвістична теорія емоцій	
<i>Бігунов Д.О.</i>	52
До питання «мовленнєві стратегії та тактики»	
<i>Гончарук Р. А.</i>	56
Expressive Syntax in der Poesie	
<i>Івашкевич Е. Е.</i>	60
To the Problem of Studying Narrative Levels of Graphic Novels	
<i>Калініченко М. М.</i>	67
Популярна гумористична література США 1800-х років	
<i>Сербіна Т. Г.</i>	72
Ирония и подтекст как формы непрямой коммуникации в газете	
<i>Щербачук Н. П.</i>	80
Співвідношення простих ускладнених речень у репліці-запитанні і репліці-відповіді	

CEKЦIЯ 3. AKTYAЛbНI ПPOБЛЕМИ MEТОДИКИ BИKЛAДАННЯ IHOЗEMНИX MOB

<i>Антоненко Н.Є.</i>	81
English for Specific Purposes: Course Design	
<i>Бойко Н. Г., Конопльова Ю. О.</i>	88
Використання відеоматеріалів у навчанні іноземної мови	
<i>Ветрова І. М.</i>	94
Нові підходи у формуванні методичних умінь учителя іноземної мови	
<i>Гнатюк Н. Є., Книш Т. В.</i>	98
Деякі аспекти формування іншомовних лексичних навичок у студентів немовних спеціальностей на сучасному етапі	
<i>Заніздра О. А.</i>	100
Використання тестування у навчанні іноземним мовам в технічному вищому навчальному закладі	
<i>Зубілевич М. І., Фінчук Г. В.</i>	102
До питання використання інноваційних технологій при вивченні англійської мови	
<i>Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.</i>	107
Social Intelligence of a Teacher as a Complex of Intellectual Characteristics	
<i>Мороз М. С.</i>	120
Rôle de l'enseignant. Enseignement centré sur l'apprentissage de langue et l'enseignement centré sur les besoins des apprenants dans l'éclectisme méthodologique d'aujourd'hui	
<i>Мунтян А. О., Шпак І. В.</i>	125
The Advantages of the Project Method for a Foreign Language Learning	
<i>Ніколайчук Г.І.</i>	130
Форми та методи навчання німецької мови у дошкільних закладах	
<i>Погуляєва М. С.</i>	132
Інноваційні практики вдосконалення професійної компетентності вчителів	
<i>Скубченко Д. О.</i>	135
Eine gehirngerechte Methode für das Fremdsprachenlernen	
<i>Смирнова М. Л.</i>	137
Medien als Motivationsschub für den Erwerb einer Fremdsprache	
<i>Федоришин О. П.</i>	140
Socializing Students with Disabilities in Canadian Schools	

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Білоус Т. М.	144
Effective teaching methods directed to IC formation	
Гронь Л. В., Гронь В. М.	147
Навчання монологу-роздуму студентів мовних спеціальностей вищих закладів освіти	
Забіяка І. М.	156
Проектна технологія у вивченні іноземної мови в процесі магістерської підготовки	
Ковальчук О.М.	158
Інноваційний вектор підготовки майбутніх філологів	
Макрола Дж. Ч.	162
Improving Listening Comprehension: Videos with Subtitles	
Момотюк С. І.	166
Apports des TIC (Technologies de l'information et de la communication) dans l'enseignement-apprentissage des langues en Ukraine. Place des cours en ligne et applications mobiles dans l'aquisition d'une langue étrangère	
Мосіна Ю. С.	169
Чи є недоліки у використанні інтерактивної дошки?	
Пархоменко О. Т.	172
Комп'ютерні технології та інтернет-ресурси у процесі навчання іноземних мов	
Перерва К.М.	175
The Concept of Situated Language Learning	
Федоришина В. О.	178
The Canadian Public School System	
Шевчук А. В.	184
Лексикографічна компетенція як складник мовної культури студента	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	188

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

*Юлія Байло
(м. Рівне)*

АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП ВІДТВОРЕННЯ СВІТУ СВІДОМІСТЮ ЛЮДИНИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ)

На сучасному етапі розвитку лінгвістики повноцінне дослідження будь-якої терміносистеми не можливе без розгляду її когнітивних основ. Саме когнітивна ономасіологія дає можливість проаналізувати лінгвоментальну природу процесу номінації, пояснити зв'язок ономасіологічної структури зі структурами знань про об'єкт номінації, розглянути мотивації номінативних одиниць як когнітивно-ономасіологічного феномена. Виникнення метафоричних термінів військової справи відбувається шляхом зближення, зіставлення концептуальних сфер, у результаті якого терміни військової справи співвідносяться із знаками інших когнітивних моделей. Підґрунтям когнітивно-ономасіологічного аналізу англійських термінів військової справи, яким властива асоціативно-термінальна мотивація, є функціонально-ономасіологічна класифікація, що диференціює донорську зону на два найбільші референтно-відображувальні класи: ЖИВА МАТЕРІЯ та НЕЖИВА МАТЕРІЯ.

Метафорична номінація в англійській військовій термінології демонструє закономірності, які обумовлені дією антропоцентризму, принципу відповідно до якого людина є завершенням еволюції світобудови. Різноманітність та поширеність антропоморфної метафори визначається у тяжінні людини до порівняння об'єктів через призму свідомості, властивість мислити про одну сутність так, ніби вона схожа на іншу, а отже, „виміряти” її відповідно до людського досвіду, уявлень, визначати місце вторинного найменування у системі національно-культурних цінностей та стереотипів” [2, с.102]. Умоглядні категорії людина намагається вербалізувати за допомогою термінів

наочних концептів, тобто таких, які доступні їй у відчуттях – смакових, зорових, тактильних, слухових, одоративних [1, с.134].

Репрезентації донорської зони ЛЮДИНА сприяє здатність до контемплативності англійців. Схожість зовнішніх ознак одиниць озброєння, окремих елементів зброї з будовою тіла людини, аналогія між властивостями людини та абстрактними поняттями, пов'язаними з стратегічними та тактичними прийомами ведення бойових дій, зумовила виникнення метафоричних номінацій англомовних військових термінів, мотиватор яких обирається з концептосфери ЛЮДИНА.

Суперконцепт ЛЮДИНА – багатокомпонентний та неоднорідний, тому асоціати-термінали з цієї зони у реципієнтну зону ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ вбудовуються різноманітними способами. Найбільш продуктивним типом перенесень найменувань із донорської зони ЛЮДИНА до реципієнтної зони ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ є гештальтний (образний) підтип асоціативної мотивації. Метафори такого типу здебільшого ґрунтуються на зіставленні ще не поійменованих понять, що стосуються ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ з уже відомим зоровим гештальтом, сенсорним прототиповим образом. Основою є сенсорно-перцептивні процеси, що забезпечують сприйняття впливів навколишньої дійсності та відображення в англійській термінології військової справи.

Значна кількість номінацій досліджуваної термінології, які утворені за допомогою візуальних асоціацій, пов'язана з позначенням форми. Варто зазначити, що лінгвістична категорія форми має розмитий і невизначений характер. Протиставляють два типи початкових денотатів, покладених в основу атрибутів форми: геометричні фігури й тіла (конус, круг, квадрат) і негеометричні предмети (чобіт, крило, ріг тощо) [3, С. 82]. В основі метафоричного сприйняття форми номінацій, що характеризують озброєння та його окремі складові, рід військ, оперативне планування та управління, лежать перцептивні метафоричні оператори. При пропозиційно-диктумній мотивації відбувається оперування штучно створеним класом геометричних понять, тому що диктум пропозиції не має здатності до перцептивного узагальнення.

Оскільки наша свідомість у процесі осмислення сприйнятої ознаки здійснює її узагальнення, типізацію, то виділення прототипів форми ґрунтується: по-перше, на перцептивній виокремленості. Суть такого відбору полягає у співвіднесеності ознаки, сприйнятої органами чуття, з тим еталоном, який існує у свідомості, що є особливим для кожного різновиду ознак (розміру, кольору, смаку, запаху тощо) і для кожного класу об'єктів. Тобто еталон можна розглядати як вихідну ознаку – уявлення, з яким співвідноситься сприйнята органами чуття, ознаки реального предмета [3, 84]. По-друге, виділення прототипів форми ґрунтується на їхній близькості до людини. Такі реалії є вже категоризовані і добре відомі номінатору.

Проведене дослідження показало наявність партитивів, що є підґрунтям для порівняння форми англійських термінів військової справи, які стосуються концептосфери ЛЮДИНА – частини її тіла. Вони є як окремі слова, так і ключові полілексемних термінів (*mouth військ.* дуло, *head військ.* головка снаряда).

Окремі номінації англійських термінів військової справи утворені внаслідок аналогізації квалітатива, що відображає власне людські самоозначення: *dead area військ.* “мертвий”, простір; *live ammunition військ.* основні боєприпаси, які відбивають властивості боєприпасів та абстрактні поняття пов'язані з військовою справою й є наслідком метафоричного перенесення.

Терміни *nuclear spasm nuclear (ядерний) relating to or involving the use of weapons that use nuclear energy, spasm (спазм) an occasion when your muscles suddenly become tight, causing you pain військ.* „ядерний спазм” та *intoxication (інтоксикація) військ.* поширення компрометуючого псевдо-повідомлення, репрезентують гештальтну мотивацію, яка є наслідком метафоричного перенесення ознак фізіологічної реакції людського організму, або впливу на нього.

На ґрунті статевих, родинних, або вікових ознак відбувається перенесення найменувань „Людина – ВІЙСЬКОВИЙ ТЕРМІН”. Такі терміни військової

справи можуть мати структурно-метафоричний різновид асоціативно-термінальної мотивації (в основі лежить якась одна ознака реалії) та метафорично-дифузний різновид (в основі лежить не одна ознака, а сукупність). Так, шляхом актуалізації родинної ознаки відбувається номінація термінів: *parent aircraft* *військ.* літак-носій ракети; *daughter missile* *військ.* друга щабель ракети. Шляхом актуалізації статевої та вікової ознаки людини і конекції з певним сценарієм утворюються англійські терміни військової справи: *boу* *військ.* важка гармата, важкий бомбардувальник; *minor warfare* *військ.* локальна війна.

У межах суперконцепт у «людина» розрізняємо «міфоніми». Когнітивним підґрунтям термінів *zombie*, *spook* є комплекс асоціацій, сформованих шляхом онтологічного уподібнення сценаріїв сприйняття військовослужбовців людиною із неіснуючими, міфічними істотами. Варто зазначити, що в основі метафоризації лексем прецедентно-міфонімічної зони яскраві позитивні, або негативні прояви діяльності цих об'єктів, відбиті у свідомості мовців (*zombie* *військ.* новобранець, *spook* *військ.* офіцер контррозвідки по контролю виконання правил забезпечення таємності).

Отже, дослідження виявило, що найбільш продуктивною для номінації англійських термінів військової справи є концептуальна сфера ЛЮДИНА. Це виявляється у прагненні номінатора пов'язати образи та символи з самим собою, адже саме людина є виміром всіх речей, і за допомогою лексичних одиниць репрезентувати власну картину світу. Перспектива дослідження полягає у дослідженні інших концептуальних сфер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калько В.В. Когнітивно-ономасіологічний аналіз назв лікарських рослин в українській мові: Дис. канд. наук із української мови.: 10.02.01 / Черкаський державний університет ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2003.

2. Лобур Н. До характеристики зооморфізмів (на матеріалах української та чеської мов). Проблеми слов'язнавства. 1999. Вип.50. С.102-106.

3. Рузин И. Г. Когнитивные стратегии наименования: модусы перцепции (зрение, слух, осязание, обоняние, вкус) и их выражение в языке. Вопросы языкознания. 1994. № 6. С. 79-100.

*Левчук П. Г.
Варшава (Польща)*

УКРАЇНСЬКА МОВА У ШКОЛАХ КРАКОВА

Згідно статистичних даних, котрі можна побачити у пресі, близько 9 мільйонів українців перебувають на постійній або тимчасовій основі поза межами України. Близько двох мільйонів працюють у Польщі, що за різними оцінками є найбільшою групою іноземців у цій країні. Досить часто українці емігрують до Польщі цілими родинами, отже діти йдуть навчатися до польських шкіл. Кількість дітей у 2016-2017 шкільному році по всій Польщі становила 4 539 учнів, з них українську мову вивчали 74 дитини. Згідно офіційних даних у 2018-2019 році у Кракові навчається понад 2 300 учнів-іноземців, з них близько 2 000 українських дітей. Якщо ще у 2012 році іноземці були рідкістю у краківських школах, то на сьогоднішній день важко знайти школу, у якій немає жодного іноземця. У окремих школах іноземці становлять навіть 10% учнів школи. Діти мають право на додаткові уроки з польської мови як іноземної до тих пір, поки не опанують мову на наближеному до своїх однокласників рівні володіння всіма мовними компетенціями. На практиці часом діти з України навіть мають 5 з польської у кінці навчального року, що найчастіше вказує на мотивацію учня до науки, як і на досить хороші методичні здібності вчителів польської як іноземної. Починаючи з 2004 року у польських університетах можна закінчити магістерську програму *викладання польської мови як іноземної* у рамках напрямку «польська філологія» та здобути післядипломну освіту за тим самим напрямком.